

Ryszard Marek

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 22/2(242), 54-55

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wydaje się, że niektóre z omówionych w pracy rozwiązań mogłyby także w naszym modelu postępowania przygotowawczego przyczynić się do aktywniejszego udziału adwokata we wstępnym stadium procesu. Nie należy bowiem zapominać, że konstytucyjnie zagwarantowane prawo do obrony formalnej jest jedną z najistotniejszych gwarancji obywatelskich. Działalność obrońcy, który jest procesowym przedstawicielem podejrzanego, ma przy tym charakter publiczny, leży w interesie wymiaru sprawiedliwości i przyczynia się do prawidłowego funkcjonowania aparatu ścigania karnego oraz sądowego aparatu wymiaru sprawiedliwości. Stworzenie zatem dla tej działalności możliwie optymalnych warunków jest sprawą nader istotną. Jest to sprawa ważna również z punktu widzenia realnych możliwości korzystania przez obywateli z konstytucyjnie zagwarantowanych praw.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

1

PYTANIE:

Czy adwokat może występować jako pełnomocnik w komisjach odwoławczych do spraw pracy?

ODPOWIEDŹ:

W myśl art. 258 kodeksu pracy pełnomocnikiem pracownika w postępowaniu przed komisją rozjemczą może być: 1) przedstawiciel rady zakładowej, 2) inny pracownik zakładu, w którym pracownik jest zatrudniony, oraz 3) członek rodziny pracownika, przy czym w imieniu zakładu pracy działa jego kierownik lub upoważniony przez niego pracownik.

W odniesieniu do postępowania przed komisją odwoławczą do spraw pracy przepis art. 270 § 1 kodeksu pracy stanowi, że w postępowaniu tym stosuje się odpowiednio art. 258, z tym uzupełnieniem, że pełnomocnikiem pracownika może być ponadto inny przedstawiciel związku zawodowego, a nie tylko przedstawiciel rady zakładowej.

Powszechnie w literaturze prawniczej i w praktyce przyjęty jest pogląd, że powyższe wyliczenie osób, które mogą być pełnomocnikami w postępowaniach przed komisjami rozjemczą i odwoławczą, ma charakter enumeratywny. Wobec braku w kodeksie pracy przepisu przewidującego możliwość udziału w tych postępowaniach adwokatów z zespołów adwokackich jako pełnomocników stron działających na podstawie umowy zlecenia — na postawione wyżej pytanie należy udzielić odpowiedzi, że adwokat-członek zespołu adwokackiego nie może być w postępowaniu przed komisją odwoławczą

do spraw pracy pełnomocnikiem, i to zarówno po stronie pracownika jak i zakładu pracy. W jednym tylko wypadku adwokat może być pełnomocnikiem zakładu pracy, mianowicie wtedy, gdy jest w nim zatrudniony jako radca prawny na podstawie umowy o pracę, ponieważ wtedy działa on jako upoważniony przez kierownika pracownik tego zakładu.

Wobec powszechności tego przyjętego w praktyce poglądu, dla wyczerpania całości zagadnienia należy jeszcze nadmienić, że w piśmiennictwie tylko w jednym wypadku zasygnalizowano kontrowersyjność tego problemu z tym uzasadnieniem, że „w związku z art. V § 1 przep. wprov. k.p. w świetle art. 2 ustawy z 19.XII.1963 r. o ustroju adwokatury do zadań adwokatury należy współdziałanie z sądami i innymi organami państwowymi w zakresie ochrony porządku prawnego PRL oraz udzielanie pomocy prawnej zgodnie z interesem mas pracujących”, jak również że „oczywistą rolą adwokata w naszych warunkach jest służyć bezpośrednio pomocą w indywidualnych wypadkach osobom pomocy tej poszukującym” (W. Bober: Pełnomocnik w sporze pracowniczym, „Nowe Prawo” nr 1/1976, s. 46).

Ze względu na to, że ustawa z 24.X.1974 r. o sądach pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 39, poz. 231; zm.: Dz. U. z 1975 r. Nr 16, poz. 91) nie zawiera żadnych przepisów co do pełnomocników, z mocy art. 72 tej ustawy stosuje się odpowiednio art. 87 § 1 k.p.c., wobec czego w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych adwokat może być pełnomocnikiem zarówno pracownika jak i zakładu pracy. W związku z taką możliwością powstają jednak w praktyce pewne nieprawidłowości.

W pewnej sprawie adwokat-pełnomocnik pracownika, ustanowiony przez niego po wydaniu przez komisję odwoławczą orzeczenia, złożył od tego orzeczenia odwołanie — za pośrednictwem tej komisji — do sądu pracy; komisja odwoławcza postanowieniem odrzuciła odwołanie na tej podstawie, że w tym stadium postępowania pełnomocnikiem pracownika nie może być adwokat oraz że odwołanie może być wniesione przez pracownika osobiście lub przez pełnomocników wymienionych w art. 258 § 1 k.p. Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem w sprawie I P 1085/75 uchylił powyższe postanowienie stwierdzając w uzasadnieniu, że adwokat będący pełnomocnikiem pracownika przed sądem pracy może wnieść odwołanie od orzeczenia terenowej komisji odwoławczej do spraw pracy do tejże komisji.

Innego rodzaju nieprawidłowość miała miejsce również na tle uprawnień adwokata, któremu w urzędzie dzielnicowym odmówiono udostępnienia do wglądu akt sprawy, jaka się toczyła przed dzielnicową komisją odwoławczą przy naczelniku dzielnicy; w sprawie tej adwokat miał sporządzić w imieniu swej mocodawczyni odwołanie do sądu pracy. Odmowę motywowano przepisem art. 258 k.p. Na skutek interwencji Rady Adwokackiej w Warszawie kierownik biura naczelnika urzędu dzielnicowego zawiadomił, że aczkolwiek z treści art. 258 k.p. wynika, iż adwokat nie ma prawa występowania przed komisją odwoławczą, to jednak — mimo braku generalnej wykładni, kiedy się kończy postępowanie przed tą komisją — adwokatowi pełnomocnikom stron akta będą udostępniane bez przeszkód przed uprawomocnieniem się orzeczenia komisji (por. „Biuletyn Informacyjny Adwokatury Warszawskiej” nr 16/1976, s. 30).

adw. Ryszard Marek